

Kiezen en Delen

Programma 2022-2026

GROENLINKS
GOUDA

Kiezen en delen

Kiezen of delen? Kiezen én delen. Te lang al is er in Nederland niet gekozen, of is ervoor gekozen om niets te delen. Al zeker tien jaar zien we stilstand en afbraak. Achter mooie woorden als participatie, decentralisatie en flexibilisering schuilt een overheid die hardvochtig optreedt tegen de zwakkeren in de samenleving. Onze bodem daalt, het water stijgt en het weer wordt steeds extremer, maar het klimaatbeleid is uitbesteed en mist ambitie. Racisme en discriminatie worden niet bestreden, maar begroet met desinteresse en schouderophalen. De hoogste bestuurders die onze democratie al tien jaar in beheer hebben, benaderen die democratie met een arrogante onverschilligheid.

Een GroenLinkse politiek vindt haar bestaansrecht in de verzekering van een betere toekomst, waarbij misstanden in het heden worden aangepakt. De manier om die betere toekomst te bereiken, is het volgen van de idealen van GroenLinks: het opheffen van achterstelling, het tegengaan van ongelijkheid en het stoppen van de uitbuiting van de aarde. Het zijn dezelfde idealen waarvoor zoveel mensen de straat op gaan: klimaatstakers, Black Lives Matter, de werknemers in de zorg en het onderwijs, LHBTQIA+-activisten. GroenLinks is onderdeel van al deze bewegingen: op straat, in Den Haag, in Gouda.

GroenLinks kiest ervoor om te delen. We delen onze welvaart, zodat niemand in armoede hoeft te leven. We delen ons welzijn, zodat niemand goede zorg moet missen. We delen een volwaardige plaats in de samenleving, zodat alle mensen kunnen zijn wie zij willen worden. En bovenal delen we de aarde en ons leefmilieu, zodat iedereen kan genieten van schone lucht, een groene omgeving en een duurzame toekomst.

De wens om te delen bepaalt waar GroenLinks in Gouda voor kiest. Voor meer betaalbare woningen in Gouda, die bedoeld zijn voor bewoners en niet voor beleggers. Voor meer geld voor zorg, onderwijs en passend werk. Voor een groener, schoner en leefbaarder Gouda en een eerlijke energietransitie. Voor emancipatie en diversiteit, waarbij alle Gouwenaars van elke leeftijd, levensovertuiging, afkomst, gender, seksuele geaardheid zich thuis voelen in de stad. Voor een barmhartige en goed presterende overheid en een democratisch bestuur. Voor een mooi, gezellig en ontspannen Gouda. Als je wilt kiezen én delen, stem dan GroenLinks.

1. Groen

Gouda stelt de klimaatopgave in alles centraal en draagt daar lokaal aan bij. We zorgen voor een groene, biodiverse stad waar het aangenaam toeven is, omdat we een koelere stad hebben in de zomer en waar overtollig water wordt opgevangen in het groen.

Wandelaars en fietsers staan voorop, de binnenstad wordt autovrij. We kiezen voor emissievrije openbaar vervoer en stadsdistributie, zonder zware vrachtwagens, zodat onze mooie gebouwen bewaard blijven en de wijken gezonder en leefbaarder worden.

De overgang van oude energie naar nieuwe klimaatvriendelijke energie en warmte is voor ons van groot belang. We gaan voor een betaalbare en sociale overgang met minstens 50% lokaal eigenaarschap bij het opwekken van energie. We realiseren betaalbare en duurzame nul-op-de-meter-woningen voor alle doelgroepen.

De gemeente geeft het voorbeeld als het gaat om circulaire economie en past haar inkoopbeleid daarop aan.

1.1 Klimaatopgave

We blijven uitvoering geven aan de klimaatadaptatie strategie om hittestress, droogte en wateroverlast te voorkomen. Dat doen we om onze stad veilig te houden en het geeft ons de kans om biodiversiteit te bevorderen en de stad leefbaarder en gezonder te maken door het toevoegen van meer groen.

- In 2026 zijn alle schoolpleinen groen en openbaar.
- We voegen minstens 10.000 m² (dat zijn ongeveer twee voetbalvelden) biodivers groen toe aan alle wijken waar nu een tekort is, met projecten in Kort Haarlem, Goverwelle, Korte Akkeren, Kadebuurt, Gouda Noord en de Binnenstad.
- We blijven subsidie verstrekken om groene daken aan te leggen, zodat er in 2026 ook 10.000 m² groene daken zijn gerealiseerd.
- We verbeteren de kwaliteit van onze monumentale parken door deze geleidelijk aan te passen aan de natuurlijke ligging met de hoge waterstand.

- We zorgen er zoveel mogelijk voor dat bomen in Gouda oud kunnen worden. We kiezen voor soorten die hier passen en nemen tijdig maatregelen als we de straten moeten ophogen.
- We blijven investeren in een rioleringsstelsel waar het hemelwater gescheiden wordt opgevangen en bij droogte de grondwaterstand kan worden gereguleerd.
- We zorgen voor betere wateropvang bij stortbuizen en verbeteren de kwaliteit van het water in onze stad.
- We zorgen voor goede voorlichting over de subsidieregeling Groene daken. Daarnaast zorgen we indien nodig voor ondersteuning in de uitvoering.

1.2 Biodiversiteit

Biodiversiteit is van levensbelang en is de basis van het leven. Groen met een grote diversiteit beschermt ons tegen de gevolgen van de veranderingen in het milieu en het klimaat. Bovendien is het ook nog eens goed voor onze gezondheid om te genieten van het mooie groen in onze stad. Bij het toevoegen van groen in onze stad willen we de parken, tuinen en groengebieden onderling met elkaar verbinden.

- We geven subsidie aan inwoners om hun bestaande tuinen biodiverser in te richten en creëren daarmee 10.000 m² extra aan biodiverser groen.
- We zorgen voor verbindingen tussen de bestaande groengebieden door meer bermen te creëren, corridors aan te leggen, daken te vergroenen en natuurinclusief te bouwen.
- We verbeteren de kwaliteit van het bestaande groen door het beheer naar het hoogste kwaliteitsniveau te brengen en te monitoren op de diversiteit vooral in de dicht bebouwde wijken.
- We investeren in het aankopen van grond om daarmee bij te dragen aan het vergroten van het groengebied en/of een verbinding te leggen tussen gebieden en om de kwaliteit van het groen te verbeteren.
- In de grote groengebieden zoals de Oostpolder en Goudse Hout verbeteren we de kwaliteit en biodiversiteit.
- Zoals we in de vorige paragraaf aangeven vergroten we het bestaande groen met 10.000 m².

1.3 Water

Water is belangrijk voor Gouda. Zowel voor een bruisende stad als ook een belangrijke schakel in de opvang van wateroverlast en het voorkomen van droogte. We richten ons vooral op de kwaliteit van het water en een duurzaam gebruik.

- We zorgen zo snel mogelijk dat overstort vanuit het riool niet meer nodig is, zodat de waterkwaliteit kan verbeteren. Hemelwaterafvoer wordt gescheiden afgevoerd.
- We richten meer wadi's in, zodat we overtollig water tijdelijk kunnen bergen.
- We maken de Veerstal autoluw zodat we een boulevard en wandelgebied hebben aan de Hollandsche IJssel.
- Op de langere termijn willen we zorgen dat Gouda beter doorvaarbaar is door het openen van de havensluis en het creëren van de intieme vaarroute en daarvoor zetten we in de volgende raadsperiode een fonds op.
- Boten die door Gouda varen mogen vanaf 2025 niet door fossiele brandstof aangedreven zijn. Eigenaren van monumentale schepen moeten stappen zetten om over te gaan naar het gebruik van duurzame brandstoffen.
- Boten (ook onze monumentale schepen) mogen niet lozen op de binnenwateren van Gouda.

1.4 Wandelaars en fietsers

Wandelaars en fietsers zijn voor ons de belangrijkste verkeersdeelnemers in onze stad. Dat betekent dat we ervoor kiezen vooral hen de ruimte te geven, zodat inwoners en gasten van onze stad veilig en snel binnen onze stad kunnen wandelen en fietsen.

- We realiseren een netwerk binnen onze stad van veilige en brede fietspaden waardoor je vrijwel altijd binnen 15 minuten op je plaats van bestemming kunt komen.
- Op kruispunten krijgen fietsers en wandelaars voorrang.
- Op alle wegen in de stad is de maximum snelheid 30 km per uur. Waar mogelijk creëren we fietsstraten waar de auto te gast is. Op woonerven en in de binnenstad is de maximum snelheid 15 km per uur.
- Er komen meer en ruimere mogelijkheden om de fiets te stallen rondom het centrum.
- Er wordt gehandhaafd op fietsen in het wandelgebied.
- De trottoirs zijn geschikt voor mensen met een beperking, dus zonder obstakels met regelmatig een bankje om uit te kunnen rusten.
- We zorgen voor wandelroutes door onze stad en sluiten aan bij wandelpaden die door onze regio gaan.
- We ondersteunen initiatieven rondom onze stad als het gaat om (snel)fiets- en wandelroutes.
- Er komen korte verbindingen van wijken met de grote groengebieden binnen en buiten de stad: Oosterwei met Goudse Hout, Korte Akkeren met Oostpolder en Weegje; Binnenstad met Krimpenerwaard en Bloemendaal met polder Bloemendaal.

1.5 Autoluwe stad

Onze compacte stad is heel geschikt om al wandelend of fietsend naar je plaats van bestemming te komen. De plek die auto's bij het parkeren innemen gaat ten koste van de openbare ruimte, ruimte die in onze stad kostbaar is. We maken onderscheid tussen wijken waar inwoners afhankelijk zijn van hun auto, die kunnen parkeren op eigen grond en wijken waar auto's te veel ruimte innemen.

- We laten geen zwaar verkeer meer toe in kwetsbare wijken, zodat onze huizen beschermd worden tegen trillingen.
- We voeren zero-emissie-stadsdistributie in.

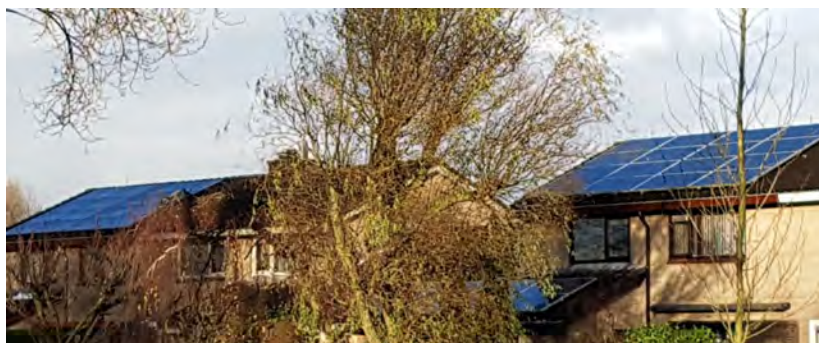
- We zetten ons in voor zero-emissie openbaar vervoer.
- We willen voor de hele stad parkeervergunningen invoeren, waarbij de jaarlijkse kosten maximaal 50 euro bedragen voor de eerste auto.
- We zorgen dat inwoners visite kunnen blijven ontvangen door een bezoekersregeling in te voeren.
- We willen in 2030 een autovrije binnenstad om daarmee een gezondere leefomgeving te creëren en de oude huizen te beschermen tegen trillingen.
- We realiseren groen en zitjes langs de grachten, er komen geen extra terrassen.
- We maken de wijken Kort Haarlem, Kadebuurt en Korte Akkeren autoluw door alleen bestemmingsverkeer in de wijken toe te laten.
- We realiseren betaalbare en beschikbare parkeergelegenheid in parkeergarages voor de inwoners van de binnenstad, Kort Haarlem, Kadebuurt en Korte Akkeren met een auto.
- Als een inwoner van Kort Haarlem, Kadebuurt of Korte Akkeren ervoor kiest om in de parkeergarage te parkeren dan creëren wij groen in plaats van de parkeerplaats.
- We zorgen dat woningen en bestemmingen toegankelijk blijven voor mensen die slecht ter been zijn, door ontheffingen en een coulant vergunningenbeleid.
- We zorgen voor kleinschalige betaalbare zero-emissie OV in de stad met voldoende frequentie.
- We maken tempo met het aanleggen van laadpalen voor elektrische auto's.
- We zetten ons in voor deelmobiliteit, zowel voor elektrische deelfietsen, deelscooters als deelauto's.
- We zorgen dat gebruik van scooters (zowel op fossiele brandstof als op elektriciteit) gereguleerd wordt ten gunste van fietsers en wandelaars. Daarmee wordt met name de leefomgeving in de binnenstad en in de groene gebieden verbeterd.

1.6 Schone energie

Om de klimaatcrisis tegen te gaan is het belangrijk dat Gouda een bijdrage levert aan het verminderen van de CO₂-uitstoot. Gaan we op de huidige manier door, dan zal Gouda uiteindelijk letterlijk ten onder gaan. Dus moeten we zo snel mogelijk CO₂-neutraliteit bereiken. Ook binnen de gemeentegrenzen kunnen we daar invloed op uitoefenen. We willen zo ver mogelijk vóór de landelijke deadline van 2050 die neutraliteit hebben bereikt. Daar is veel geld mee gemoeid en het is vooral een landelijke verantwoordelijkheid om te zorgen dat het benodigde geld er komt. We willen dat de gemeente zich daar met de andere gemeenten hard voor maakt. Zo creatief mogelijk zal de gemeente met de mogelijkheden die voorhanden zijn, inzetten op terugdringing van de CO₂-uitstoot. Dat verloopt langs twee sporen: besparen op energieverbruik en vervanging van energiebronnen. We willen dat de overgang betaalbaar is, in het bijzonder voor mensen met weinig geld: er mag geen klimaatarmoede ontstaan.

We willen dat Gouda al het potentieel onder de bevolking en bij bedrijven benut: er is een belangrijke groep enthousiaste en deskundige inwoners die de krachten bundelen en elkaar en hun buurtgenoten bijstaan bij het verduurzamen van de eigen woning. Zij kunnen helpen zoeken naar het beste alternatief voor aardgas als bron voor warmte. We willen dat deze initiatieven, bewoners en de in Gouda gevestigde bedrijven een mee-beslissende rol gaan vervullen bij het bepalen van het alternatief voor aardgas als warmtebron. Daarvoor moet heel wat gebeuren.

- Klimaatrechtvaardigheid begint bij goede en voor alle inwoners toegankelijke, inclusieve informatievoorziening. De gemeente verzorgt intensieve communicatiecampagnes met helder taalgebruik, variatie in middelen in nauw contact met verschillende doelgroepen.
- De gemeente lobbyt intensief voor toereikende financiële ondersteuning door het Rijk.
- De gemeente zorgt voor eerlijke verdeling van rijkssubsidies voor isolatie van de woningen en geeft extra subsidie en goedkope leningen aan inwoners die niet zelf de lasten kunnen dragen.
- De gemeente maakt afspraken met de woningcorporaties om de energietransitie voor huurders zo soepel mogelijk te laten verlopen zonder verhoging van de woonlasten. De verduurzaming van de sociale woningen moet zo snel mogelijk gaan, door met de woningcorporaties een zo hoog mogelijke ambitie af te spreken over wanneer het hele bezit is aangepakt.

- De gemeente zet in op afspraken met particuliere verhuurders om de energietransitie voor huurders zo soepel mogelijk te laten verlopen zonder verhoging van de woonlasten. De verduurzaming van de huurwoningen moet zo snel mogelijk gaan door in te zetten op het afspreken van een zo hoog mogelijke ambitie over wanneer het hele bezit is aangepakt.
- De gemeente stelt een Noodfonds Energiearmoede in ter voorkoming van afsluiting van gas en licht als gevolg van betalingsproblemen
- De gemeente zet intensief in op het bewust maken, informeren en activeren van inwoners om bij te dragen aan de energietransitie. Energiebesparing en verduurzamen krijgen in de campagnes het belangrijkste accent.
- De gemeente ondersteunt met Rijksfinanciering bewonersinitiatieven die hun buurt helpen zo snel mogelijk, uiterlijk in 2040, het energiegebruik te beperken en over te gaan op schone energie.
- Op de gemeentepagina in de krant komt maandelijks overzichtelijke informatie over de ontwikkeling van de CO2 uitstoot en de toename van de besparingsmaatregelen. Ook de bijdrage (uitstoot, besparing) van de Goudse bedrijven is hierin opgenomen.
- Door het aanstellen van energiecoaches kan elk Gouds huishouden gratis en onafhankelijk advies krijgen over het verduurzamen van hun woning.
- De gemeente stimuleert en faciliteert dat bewoners invloed en zeggenschap uitoefenen op de doelen van de energietransitie in Gouda en op de wijze waarop de gemeente daar uitvoering aan geeft.
- De gemeente zet zich in om door middel van garantstelling en soortgelijke constructies de realisatie van productie-installaties voor opwekking van schone energie te versnellen. Die inzet heeft tevens als doel om te bereiken dat personen en organisaties die zelf niet de vereiste fysieke (bijv. geen geschikt dak) en/of financiële mogelijkheden hebben toch een actieve rol kunnen vervullen in de energietransitie.
- De gemeente doet er alles aan om het gestelde doel voor duurzame opwek van energie in de RES in 2030 wordt gehaald door te investeren in de regionale samenwerking in Midden-Holland.
- De gemeente zet in op een ambitieuzer doel voor de regionale opwek en het plaatsen van windturbines langs de A12, A20 en N11 in versie 2.0 van de Regionale Energiestrategie.
- De gemeente doet er alles aan om alleen commerciële energieopwekking op haar grondgebied toe te staan als de zeggenschap over het project en de opbrengst ervan voor minimaal 50% toevalt aan de lokale Goudse gemeenschap. Daartoe wordt een plan opgezet in samenspraak met de Energiecoöperatie Gouda, bereidwillige energiecoöperaties in buurgemeenten en organisaties zoals EnergieSamen en HierOpgewekt.
- De gemeente verplicht zoveel mogelijk bedrijven via milieuvergunningen tot energiebesparing en zonnepanelen op daken.
- De gemeente zet zich er voor in dat bij duurzame elektriciteitsopwek en bij de aanpassingen van gebouwen voor de energietransitie maximaal wordt ingezet op natuurinclusief acteren en behoud, of waar mogelijk verbeteren, van biodiversiteit.

1.7 Circulaire economie

Gouda moet voorop lopen als het gaat om circulaire economie. In een circulaire economie bestaat er geen afval, maar bestaan alle producten uit grondstoffen, die oneindig hergebruikt kunnen worden. Dit betekent dat ook de inzameling van afval niet het einde is van producten, maar een onderdeel vormt in de keten om alle grondstoffen eruit te filteren en te sorteren. Bij de inkoop en aanbesteding is circulair gebruik van grondstoffen en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) leidend in de aanvraag.

- De gemeente ondersteunt bedrijven die op een circulaire manier willen werken, zodat Gouda in 2050 100% circulair en CO2 neutraal is.
- Inwoners kunnen op een laagdrempelige manier hun afval kwijt, zoals met de mobiele milieustraat, die in alle wijken komt.
- De gemeente gaat het Ecopark verder ontwikkelen en blijft bijdragen aan de circulaire economie door het stimuleren van afvalscheiding, zodat er in 2025 maximaal 30 kg restafval is per inwoner.
- De gemeente gaat illegale dumpingen van afval tegen en houdt de straten schoon.
- De gemeente omarmt fairtrade. Fairtrade wordt opgenomen in het beleid naar gehandeld.
- De gemeente ondersteunt repair-café's in de wijken.
- De gemeente zet zich in voor milieu- en duurzaamheidseducatie aan kinderen en jongeren op scholen en streeft ernaar deze groepen een plek te geven bij het vormgeven van het duurzaamheidsbeleid.

2. Links

GroenLinks ziet de kwetsbaarheid van mensen. We zorgen voor een gemeente die ruimte geeft aan álle burgers en zorgzaam is voor wie ondersteuning behoeft. Die de waardigheid en rechten van burgers respecteert en open is in haar handelen.

Een gemeente die ondersteuning biedt naar werk, voldoende inkomen, huisvesting, en toegang tot zorg. Die preventie tot prioriteit maakt. Die luistert en bereikbaar is voor iedereen, dus én fysiek én digitaal, in het Huis van de Stad én in de buurt.

GroenLinks ziet de kracht van burgers om ook zelf Gouda groen én links te maken. Daarom willen we een gemeente die samenwerkt met vrijwilligers op basis van gelijkwaardigheid.

De gemeente schept voorwaarden voor ontmoeting en ontplooiing, sportief en cultureel, voor álle burgers.

We zetten grote stappen naar een inclusieve samenleving, met het VN-verdrag Handicap als startpunt en we bestrijden actief racisme en discriminatie.

2.1 Inkomen

De gemeente Gouda helpt alle inwoners die (nog) niet zelf kunnen voorzien in (voldoende) inkomen. De ondersteuning moet toereikend zijn, voorspelbaar en laat zoveel mogelijk regie bij inwoners zelf. Daarbij zoekt de gemeente actief en creatief naar de mogelijkheden die de wettelijke kaders bieden en rekt de toepassing zo ruim mogelijk op. Simpele, ruimhartige en transparante regelingen die aan inwoners rechten toekennen, hebben de voorkeur boven individueel maatwerk: het zorgt voor minder controledruk voor inwoners en is goedkoper in uitvoering voor de gemeente en voorkomt ongelijke behandeling.

- In de bijstand geldt de woonkostendelersnorm: een korting op de uitkering als je je huishouden deelt met een ander (vanaf 21 jaar). Totdat deze boete op samenleven is afgeschaft (door de TK) moet de gemeente haar ruimte maximaal benutten en de korting zo min mogelijk opleggen.
- De gemeente verhoogt het bedrag dat mensen in de bijstand aan giften mogen ontvangen naar 1.200 euro per jaar; de verplichting vervalt om giften (tot dit bedrag) te melden.
- Voor Gouwenaars met weinig geld (130% bijstand) komt er een nieuwe regeling, geïnspireerd op de Gelrepas, en biedt alle inwoners met een laag inkomen een tegoed (varieert per leeftijd, tot max 335 euro) voor de kosten van deelname aan sociale, sportieve en culturele activiteiten. De huidige regeling in Gouda, de Rotterdampas, wordt afgeschaft,

want de toegang is ingewikkeld en het aanbod schiet voor volwassenen tekort: het aantal activiteiten dat men in Gouda gratis of met korting kan doen is zeer klein.

- Enkele basisscholen starten met een pilot Medewerker School en Thuis: deze medewerker helpt ouders van kinderen uit arme gezinnen bij het regelen van financiën en het verwerven van voorzieningen (naar voorbeeld Groningen: de Brugfunctionaris). De Sociaal Teams voeren deze taak uit.
- Helaas zijn honderden Gouvenaars afhankelijk van de wekelijkse voedselpakketten van de Voedselbank. De gemeente gaat de Voedselbank meer steun geven omdat het verkrijgen van voldoende gezonde goederen moeilijker wordt en er extra investeringen nodig zijn voor verhuizing en inrichting van de nieuwe locatie (in 2022).
- De gemeente opent een digitaal Jongerenloket voor informatie en steun bij problemen en vragen over inkomen en opleiding
- Er komt een fonds en programma voor het overnemen van problematische schulden van jongeren.
- Slachtoffers van de kinderopvang-toeslagenaffaire (in Gouda ruim 100 gezinnen) krijgen maximale steun en hulp op financieel gebied en op andere terreinen, zoveel en zolang als nodig is.

2.2 Werk

Werk en zinvolle dagbesteding zijn belangrijk voor een bevredigend leven, maken mensen sterk en veerkrachtig en helpen de gemeenschap vooruit. De gemeente heeft tot taak om mensen die hierin niet op eigen kracht in kunnen voorzien, te

helpen. Doel van die ondersteuning moet volgens GroenLinks zijn dat mensen sterker worden en zich beter weten te handhaven in de samenleving. Dat kan door een baan, maar ook met dagbesteding of vrijwilligerswerk. Niet iedereen heeft het vermogen om betaald werk te verrichten. GroenLinks wil twee pilots starten: een pilot basisinkomen en een pilot basisbanen.

- De pilot basisinkomen is voor iedere inwoner die wel maatschappelijk actief wil zijn maar dat niet kan in de vorm van regulier betaald werk.

- De pilot basisbanen richt zich op inwoners voor wie regulier betaald werk (nog) een brug te ver is, maar die in een zo gewoon mogelijke werkomgeving de arbeidsvaardigheden wil ontwikkelen.
- Sinds 2020 participeert Gouda in het Werkgeversservicepunt, een regionale voorziening waarin veel partijen samenwerken om vraag en aanbod van arbeid bij elkaar te brengen. De gemeente zet in op bestending van het WSP en formuleert ambitieuze en concrete doelen voor matching en arbeidsinpassing van bijzondere groepen.
- De Covid-maatregelen hebben diep ingegrepen in de opleiding van jongeren. De gemeente spant zich extra in op het realiseren van voldoende stageplaatsen en de uitbreiding van het opleidingsaanbod voor sectoren zorg, groene technologie en ICT. Jongeren die uit beeld van hun scholen zijn geraakt, worden opgespoord en gestimuleerd om weer de opleiding op te pakken. Scholen krijgen hiervoor extra middelen. Doel is dat alle Goudse jongeren een startkwalificatie halen.
- Statushouders krijgen ondersteuning op maat door een individueel plan, gericht op duurzame arbeidsdeelname: investeren in beheersing van de Nederlandse taal (minimaal MBO -1-niveau) en ontwikkeling van kwalificaties gaan voor snelle arbeidsinpassing. Voor het vinden van geschikte banen wordt een gespecialiseerd bureau ingehuurd. De BBL-opleiding (beroeps-begeleidende leerweg) Zorg voor deze doelgroep is een succes, daarom komen er ook duale trajecten voor andere sectoren, zoals horeca en onderwijs.

2.3 Werken met een beperking

Mensen met een beperking hebben het moeilijk op de arbeidsmarkt, in heel Nederland, maar nog meer in Gouda. De arbeidsdeelname van deze groep ligt beduidend lager. Het landelijke beleid om hierin verbetering te brengen is onvoldoende succesvol, er moet meer gebeuren:

- Gouda realiseert elk jaar de voor dat kalenderjaar geldende (landelijk opgelegde) taakstellingen voor Beschut werken (banen met veel begeleiding of aanpassingen): in 2021 ging het bijvoorbeeld om 67 banen (van 31 uur per week).
- De gemeente Gouda voldoet ruim aan de quotumregeling banenafspraken voor de overheidssector.
- Gouda verhoogt de arbeidsdeelname van mensen met een beperking (garantiebanen) door de instrumenten zoals Jobcoaching en Loonkostensubsidie veel vaker in te zetten (minstens verdubbelen).
- Met Promen beschikt de gemeente Gouda over een gedegen partnerorganisatie voor de benutting en verdere ontwikkeling van arbeidsvermogen van mensen met een beperking. Gouda verstevigt de samenwerking met Promen: de gemeente schakelt Promen in voor alle mensen die steun nodig hebben bij het vinden en behouden van werk. De jobcoaches van de sociale dienst doen niet zelf meer de diagnose en begeleiding naar werk, maar houden op

afstand een vinger aan de pols. Daarnaast krijgt Promen meer ruimte voor ontwikkeling van innovatieve werkwijzen en pilots, onder meer voor een ruime inzet van Loonkostensubsidie.

- De gemeente maakt meer werk van de methodiek IPS (Individuele Plaatsing en Steun) voor mensen met een psychiatrische achtergrond, dit in samenwerking met UWV en Kernkracht, en zet deze in voor alle mensen met een mentale kwetsbaarheid graag naar betaald werk willen gaan.
- De gemeente maakt afspraken met Promen, UWV, zorginstellingen, het speciaal onderwijs en Kernkracht om het makkelijker te maken dat mensen kunnen wisselen van begeleid werken (accent op productieve arbeid) naar dagbesteding (accent op ontwikkeling en structurering) en vice versa.

2.4 Wonen is een grondrecht

Wonen is een grondrecht. Daarbij gaat het niet alleen om het aantal woningen, maar ook dat er voor verschillende groepen (bijvoorbeeld jongeren, gezinnen, ouderen, alleenstaanden en statushouders) voldoende geschikte woningen zijn van goede kwaliteit. Liberalisering van de woningmarkt heeft in de afgelopen jaren gezorgd voor een verschraling van het woningaanbod, met name bij huurwoningen. Bij koopwoningen zijn er door het prijsopdrijvende effect van vastgoedbeleggers steeds minder betaalbare woningen te vinden voor lage inkomens en middeninkomens. De gemeente heeft als taak om het tij te keren: meer betaalbare woningen van goede kwaliteit.

De gemeente gaat zich daarom actief inzetten voor passende huisvesting van starters op de woningmarkt, studenten, ouderen en dak- en thuislozen en gaat dit doen met de volgende maatregelen:

- De gemeente zet zich in om de komende vier jaar 600 extra woningen realiseren voor deze doelgroepen, waarvan 80 eenheden voor wonen met begeleiding (beschermd en beschut wonen).
- De gemeente faciliteert groepswonen en is creatief in het ontwikkelen van woon/zorg-projecten en benut daartoe allerlei soorten gebouwen en locaties die met relatief geringe inspanning beschikbaar gemaakt kunnen worden.
- De gemeente stimuleert de bouw van aantrekkelijke woningen voor mensen die kleiner willen gaan wonen, zodat er meer doorstroming komt en gezinnen meer kans hebben op

een geschikte woning.

- Voorzieningen zoals winkels, openbaar vervoer en zorgaanbieders liggen voor alle inwoners op loop- of fietsafstand.
- De gemeente maakt afspraken met relevante partijen om in de komende vier jaar minimaal 15.000 m² aan kantoorgebouwen om te bouwen naar minimaal 200 woningen.
- De gemeente zet in op housing-first-projecten, waarbij daklozen een woning krijgen toegewezen, zodat ze ook aanspraak kunnen maken op bijvoorbeeld een uitkering en veel sneller hun leven op de rit kunnen krijgen, met bijvoorbeeld dagbesteding, het vinden van een baan of een opleiding.
- De gemeente voert actief grondbeleid. Waar nodig worden grond en/of particuliere panden opgekocht om in te grijpen in de markt, zodat alle buurten in Gouda leefbaar blijven.
- Bij nieuwbouw of renovatie van woningen wordt altijd samen met buurtbewoners gekeken naar de meest logische invulling van een woonlocatie. Daarbij worden ook de wensen van woningzoekenden meegenomen.
- Alle nieuwe woningen worden energieneutraal opgeleverd. Bij bestaande woningen stelt de gemeente regelingen beschikbaar om voor 2030 energieneutraal te worden.
- Bij de bouw wordt zoveel mogelijk CO₂ neutraal aanbesteed waarbij ook aandacht is voor de CO₂ uitstoot door bouwmachines.
- Bij de ontwikkeling van buurten en wijken wordt er natuurinclusief gebouwd. Natuur vormt op die manier een belangrijk onderdeel als basisvoorwaarde voor ieder bouwproject.

2.5 Sterke buurten

Een sociale stad heeft sterke buurten nodig. Buurten waarin mensen elkaar kennen en wat voor elkaar willen betekenen. Waar vroeger mensen met beperkingen naar instellingen gingen of woonzorgvoorzieningen is dat tegenwoordig veel minder gebruikelijk. Voor ouderen zijn de collectief gefinancierde woonvoorzieningen praktisch verdwenen: het beleid is erop gericht dat mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Zo nodig met aanpassingen in huis en ondersteuning.

Dat geldt ook voor mensen met een psychische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking. Van hen wordt verwacht dat ze zich handhaven in een zo gewoon mogelijke woonomgeving. Dat gaat vaak goed, mede door inzet van professionele ondersteuning in de vorm van begeleiding aan huis en

dagbesteding. Maar professionele hulp kan niet alles ondervangen. Naaste verwanten zijn vaak de belangrijkste verzorgers, en velen van ons weten dat: ca. 9000 inwoners besteden gemiddeld 8 uur per week aan mantelzorg. Een sociale stad vergt een omgeving waarin men naar elkaar omkijkt, een oogje in het zeil houdt en waar mantelzorgers, vrijwilligers en professionals elkaar goed weten te vinden en samenwerken.

GroenLinks wil dat in iedere buurt in Gouda een buurtcentrum komt met vaste (inloop-)spreekuren van consultatiebureau, huisartsen, Jeugdbescherming, GGZ, GGD, woningcorporaties en gemeente. Ook buurtbewoners en vrijwilligersorganisaties vinden hier hun plek. Hulpverleningsorganisaties - professioneel en informeel - werken met de gemeente in de buurtcentra samen en hebben regelmatig overleg en duidelijke onderlinge afspraken over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Binnen deze samenwerking wordt de bureaucratie tot een absoluut minimum beperkt. In kleine, multidisciplinaire teams wordt per wijk nauw met elkaar samengewerkt, een jongerenwerker of opbouwwerker maakt deel uit van elk team. Met de huisartsen, scholen, kerken en moskeeën in de buurt en met de wijkagent hebben de teams geregeld contact. Zo maken we sterke buurten waarin bewoners elkaar ontmoeten, lief en leed delen en ondersteuning en bescherming bereikbaar is voor iedereen.

- In iedere buurt wordt een (al bestaand) pand geschikt gemaakt om onderdak te bieden aan de verschillende zorgverleners. In Bloemendaal (Lekkenburg), Oosterwei (Nelson Mandela Centrum) en Korte Akkeren (De Walvis) kunnen de locaties van de Sociale Wijkteams ook dienst doen als buurtcentrum voor de direct rond de locaties liggende buurten. Voor de overige 22 buurten worden er door de gemeente actief geschikte ruimtes gezocht.
- De scholen die een ruimte afstaan voor een buurtcentrum mogen onder de krimpnorm voort blijven bestaan. Zo blijft de school in de wijk en blijft de mogelijkheid om tevens een buurtcentrum in stand te houden.
- De overige organisaties die ruimte beschikbaar stellen voor buurtcentra krijgen hier financiële of andere compensatie voor.
- De organisaties die deelnemen in de wijkteams zorgen voor deskundige en divers samengestelde teams.
- In elke buurt komen openbare ontmoetingsplekken, zo groen mogelijk, die uitnodigen tot spelen en bewegen, geschikt voor alle generaties.
- Sociale Teams nemen een actieve rol bij het helpen landen van nieuwkomers in de buurten.
- Woningcorporaties krijgen de opdracht en middelen om meer in te zetten op signalering en - in samenwerking met de sociaal teams en GGD - preventie van sociale problemen.
- De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende geld en goederen zijn om de buurtcentra op een goede manier te laten draaien.
- De gemeente stimuleert en faciliteert Gouvenaars om zelf sturing te geven aan de ontwikkeling van hun buurt en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Buurtcommissies kunnen met het uitdaagrecht (right to challenge) het opdrachtgeverschap voor de sociale teams van de gemeente overnemen.

2.6 Jeugdzorg

Gouda wil kinderen en jongeren een fijne omgeving bieden om op te groeien. Goede scholen, veilige en aantrekkelijke plekken om te spelen en te ontmoeten. Veel gelegenheid voor ontspanning en ontwikkeling. Om dit waar te maken voor zo veel mogelijk jeugd zijn investeringen nodig, die wil GroenLinks doen. Ook willen wij dat kinderen en jongeren zelf meer stem krijgen in de besluiten van de stad.

Voor kinderen en jongeren met wie het niet goed gaat, biedt de overheid ondersteuning. Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Die verandering is gepaard gegaan met dalende budgetten en stijgende vraag naar jeugdhulp, ook in Gouda. Dit willen we anders. Allereerst door te zorgen voor betere omstandigheden zoals inkomensondersteuning, huisvesting, groene en sterke buurten, mee kunnen doen aan sport, spel en cultuur. Voorts het versterken van jeugd- en jongerenwerk, op straat en in buurten. Preventiewerkers op scholen en een speciaal loket voor hulpvragen van jongeren. Door betere leefomstandigheden en gerichte maatregelen zal de vraag naar individuele jeugdhulptrajecten kunnen afnemen. De belangrijkste beleidsdoelstelling voor zorg en ondersteuning is adequaat helpen, niet besparen.

- De middelen voor jeugdzorg moeten terechtkomen bij de meest kwetsbare kinderen en jongeren. Toekenning van een voorziening gaat daarom meer samenhangen met sociaal-economische omstandigheden.
- We investeren in de indicatiestelling voor jeugdzorg: daarvoor zetten we hoogopgeleide professionals in. Zij werken intensief samen met andere verwijzers: de huisartsen en de instellingen voor jeugdbescherming. Tevens met de sociale teams en de gespecialiseerde jeugdzorgaanbieders.
- De gemeente gaat het aantal zorgaanbieders waarbij zorg wordt ingekocht drastisch verminderen (nu ongeveer 200) en versterkt de samenwerking met de organisaties, te beginnen bij de organisaties die de meeste zorg verlenen. Niet om strakker te sturen maar vanuit het besef dat de verantwoordelijkheid voor gezonde jeugd een gedeelde verantwoordelijkheid is.
- We stoppen met budgetplafonds voor zorgaanbieders. Effect van deze maatregel is geweest dat de wachtlijsten voor zwaardere jeugdhulp-trajecten langer zijn geworden. Dat is wat we juist niet willen. In overleg met het veld zoekt de gemeente naar andere manieren om de uitgaven te monitoren en te kunnen bijsturen.
- Samen met andere gemeenten in de regio zorgen we voor meer time-out voorzieningen: verblijfsplekken waar kinderen (en volwassenen) met ernstige problemen even op verhaal kunnen komen en waar begeleiding is.

- Huisartsen vervullen een spilfunctie in goede en toegankelijke zorg. De gemeente erkent deze rol en faciliteert een nauwere samenwerking tussen huisartsen, GGD, scholen en sociale teams.
- De gemeente gaat samenwerken met de Eigen Kracht Centrale voor gezinnen waar de problemen escaleren. De Eigen Kracht Centrale helpt mensen zelf oplossingen te vinden voor hun problemen. Inzet van de methode familiegroepsplan kan ingrijpende maatregelen zoals uithuisplaatsingen helpen voorkomen.
- Uithuisplaatsingen van kinderen moet de uiterste maatregel zijn voor kinderen die in onveilige gezinnen opgroeien. De gemeente zorgt dat deze gezinnen krachtig en intensief begeleid worden, zowel de kinderen als de ouder(s)/verzorger(s). De gemeente legt op dat voor elk gezin er één instantie is die verantwoordelijk is voor de coördinatie en afstemming van de hulp.
- De gemeente vraagt van de gecertificeerde instellingen (dat zijn de instellingen die gerechtigd zijn tot het uitvoeren van jeugdbeschermingsmaatregelen) om halfjaarlijkse rapportages over de Goudse uithuisgeplaatste kinderen, om zicht te krijgen op de verblijfsduur, eventuele terugplaatsingen en doorplaatsingen.
- Een specifieke en stevige aanpak is nodig voor jongeren die in familie, buurt of school in contact komen met het criminele kringen, die aanpak is preventief van aard.

2.7 Ondersteuning

GroenLinks wil een Gouda waarin de mensen centraal staan en waarbij wij ons op elkaar betrokken voelen. Een stad waarin iedereen een goed leven kan leven. Vrijheid, gezondheid, zekerheid en veiligheid zijn hiervoor belangrijke voorwaarden en sterke buurten helpen hierbij. Maar de omstandigheden van veel inwoners zijn anders. En dan kunnen inwoners zich richten tot de overheid voor ondersteuning. Voor een deel gaat het om tijdelijke en relatief lichte problemen, maar in veel gevallen betreft het mensen in serieus moeilijke en langdurige probleemsituaties. Bijna 5.000 Gouvenaars bijvoorbeeld ontvangen van de gemeente een vorm van ondersteuning vanuit de WMO (2019). Problematisch is dat de hulp onvoldoende terecht komt bij de mensen die deze het meest nodig hebben.

- Zodra het wettelijk kader hiervoor ruimte heeft, zal toekenning van een voorziening voor huishoudelijke hulp gaan samenhangen met sociaal-economische omstandigheden.
- Inburgering. Vluchtelingenwerk begeleidt statushouders de eerste 12 maanden van vestiging in Gouda. Maar als de begeleiding stopt, hebben velen nog behoefte aan ondersteuning. De gemeente initieert en faciliteert daartoe een netwerk van informele helpers die deze ondersteuning biedt, zolang als nodig.
- Naarmate meer ouderen en mensen met beperkingen langer thuis wonen, groeit de behoefte aan goede dagbesteding. De gemeente zorgt voor voldoende en gevarieerd aanbod aan dagbesteding en maakt voldoende middelen vrij voor professionele organisatie

- en deskundige begeleiding van de deelnemers.
- Programma's als Gewoon Thuis, waarbij mensen thuis professionele begeleiding krijgen, garanderen de deelnemers 24/7 bereikbaarheid van hulp. Dit blijkt in de praktijk nog onvoldoende het geval. De gemeente draagt zorgorganisaties op om dit te realiseren.
- Tekorten in het gemeentebudget voor het sociaal domein zijn opgevangen met bezuinigingen in Wmo-voorzieningen, door het algemeen gebruikelijk verklaren van woningaanpassingen en toilet- en douchestoelen. Voor de gemeente levert dit een relatief bescheiden besparing op, maar voor individuele Gouvenaars kunnen dit behoorlijke uitgaven zijn. GroenLinks wil deze bezuinigingen terugdraaien.
- Bemoeizorg en overlast: het meldpunt overlast en zorg werkt niet goed. De samenwerking tussen GGD en Sociaal teams moet veel beter, zodat er veel minder crises zijn en overlastmeldingen bij politie; dit vraagt strakke sturing vanuit gemeente.
- De gemeente kent aan cliënten en professionals een heldere, invloedrijke rol toe bij de ontwikkeling, bijsturing en evaluatie van het sociaal beleid. De Goudse Adviesraad Sociaal Domein en de Goudse Cliëntenraad vormen zich om naar participatieraad. Taak van de participatieraad is het organiseren van de mede-zeggenschap over sociaal beleid en betreft daarbij alle relevante doelgroepen. Inspiratie voor deze omvorming kan gevonden worden bij andere gemeenten (bijvoorbeeld Beverwijk).

2.8 Inclusie en diversiteit

GroenLinks wil een Gouda waarin alle inwoners zichzelf kunnen zijn en waar iedereen zich vrij kan uiten en kan ontplooiën. Tolerantie van minderheden en acceptatie van verschillen in opvatting, houding, gedrag kan alleen wanneer er voldoende ruimte en begrip is onder alle inwoners. De gemeente heeft daar een actieve rol in en een voorbeeldfunctie.

Groenlinks vindt dat Gouda een traditie heeft hoog te houden als stad die vrijdenkers en vluchtelingen een veilige plek wil bieden.

- De gemeente communiceert actief over inclusie via de diverse online en offline kanalen.
- De gemeente spant zich maximaal in om goede opvangplaatsen voor asielzoekers te realiseren en hen te ondersteunen bij kennismaking met de Goudse samenleving.
- De gemeente investeert in educatie. Op school en op de sportclub moeten kinderen bijvoorbeeld leren dat homo geen normaal scheldwoord is en dat het juist normaal is dat iedereen verschillend is.
- Ook via sportverenigingen stimuleert de gemeente dat er voorlichting komt over inclusiviteit en diversiteit.

- De gemeente blijft de houding ten aanzien van discriminatie monitoren.
- De gemeente gaat discriminatie actief tegen, bijvoorbeeld bij sollicitaties bij bedrijven en instellingen binnen Gouda en bij stages van opleidingen.
- De gemeente investeert in initiatieven en evenementen die inclusie in Gouda onder de aandacht brengen.
- Er komen minimaal twee ambtenaren bij de gemeente die specialist zijn op het gebied van inclusie en diversiteit.
- Er komt meer diversiteit in het ambtelijk apparaat en in de Sociaal teams.
- VN-Verdrag Handicap: samen met vertegenwoordigers uit de doelgroep stelt de gemeente een actieplan op met concrete verbeterdoelstellingen op alle levensgebieden. De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitvoering.
- Mensen die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer zijn aangewezen op door de gemeente te realiseren collectief vervoer. De reserveringstijd voor het aanvragen van een rit wordt teruggebracht naar 1 uur.

3. Kiezen

GroenLinks wil een toekomst, waarin we welvaart eerlijker verdelen. Waarbij mensen zich kunnen ontwikkelen, of je nu wel of geen werk hebt, ondernemer bent of scholier.

Kinderen en volwassenen krijgen gelijke kansen, zowel op school als in het werk. We steunen scholen die hier extra hun best voor doen, zoals de weekendschool en stages op het MBO.

In iedere wijk zijn cultuurprojecten. Jongeren bedenken samen met de gemeente genoeg leuke dingen om te doen, zoals ontmoetingsplekken en evenementen. Er komen meer woningen voor jongeren.

GroenLinks wil een sterke regionale economie, met bedrijven die goed zijn voor hun medewerkers en voor de planeet.

We zetten in op duurzame techniek, banen in de zorg, een groene economie en op kleinschalig toerisme.

GroenLinks kiest voor meer invloed van burgers op de belangrijke besluiten, bijvoorbeeld door burgerraden, buurtbegroting en een jongerenraad.

Digitalisering van de gemeente moet transparant en controleerbaar zijn en vooral bijdragen aan het geluk van inwoners.

3.1 Duurzame regionale economie

Gouda is voor de stad zelf en voor verschillende omliggende dorpen een centrum van voorzieningen. De gemeente kan daarbij focussen op het ontwikkelen van een sterke regionale economie. Hierbij gaat het niet alleen om het verdienen van zoveel mogelijk geld, maar om het zorgvuldig omgaan met de schaarse middelen die we in het Groene Hart hebben. Dit geldt voor zowel de fysieke ruimte, gebouwen en productiemiddelen, als ook voor de vrijwilligers en werknemers van bedrijven en instellingen. Ondernemers zorgen voor banen en voor de producten en diensten die we als samenleving nodig hebben. Bedrijven zijn daarom een onmisbare schakel in onze stad. Voor eigenaren van bedrijven moet het lonen om maatschappelijk verantwoord te ondernemen, met oog voor mensen, dieren en de omgeving. In ondernemend Gouda is er een keuze mogelijk voor een duurzamere economie. GroenLinks wil deze keuze ondersteunen met beleid.

- De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) krijgt de juiste middelen om belemmeringen voor ondernemers op het gebied van vergroenen en verduurzamen weg te nemen.
- Er komt voor bedrijven een subsidie-consulent.
- De gemeente heeft een maatschappelijk-verantwoord inkoopbeleid, waarbij rekening wordt

gehouden met mens, dier, natuur en milieu. Bedrijven rekenen waar mogelijk de maatschappelijke kosten door in hun producten.

- De gemeente zet in op sectoren als zorg, groene economie, duurzame techniek en kleinschalig toerisme.
- Maatschappelijk-verantwoord ondernemen wordt gestimuleerd, zoals dit nu bijvoorbeeld ook al gebeurt bij de Lange Groenendaal.
- We stimuleren met de regio initiatieven voor lokaal geproduceerd voedsel en stadslandbouw.
- De gemeente neemt het voortouw om maatschappelijke initiatieven met elkaar te verbinden om te komen tot een duurzame lokale economie.
- De gemeente blijft protesteren tegen geluidsoverlast van het vliegverkeer boven Gouda.

3.2 Gelijke kansen

Alle inwoners van Gouda moeten de ruimte krijgen om zich te kunnen ontplooiën. Iedereen moet kunnen leren, stagelopen en een (on)betaalde baan kunnen krijgen die bij de persoon past. Gelijke kansen betekent niet dat iedereen hetzelfde krijgt. Per persoon kijkt de gemeente wat er nodig is om een zelfstandig bestaan op te kunnen bouwen dat past bij de persoonlijke talenten.

- De gemeente gaat actief discriminatie tegen van scholieren die stage willen lopen.
- De gemeente zorgt ervoor dat er 500 stageplaatsen komen voor MBO's, HBO's en andere scholen.
- Via de Brede School krijgen kinderen de mogelijkheid om met allerlei activiteiten in aanraking te komen en om te ontdekken wat hun talent is. Ook volwassenen worden gestimuleerd hun talenten te vinden en die verder te ontwikkelen. Daarvoor is er een talententest.
- Bij de gemeentelijke instellingen en bij bedrijven komt veel meer aandacht voor mensen met een functiebeperking, zie ook de paragraaf 'Werken met een beperking'.

3.3 Inwoners en gemeente werken samen aan oplossingen

GroenLinks wil dat inwoners mede het beleid bepalen, we kiezen voor de dialoog: gemeente en inwoners gaan met elkaar in gesprek over de vraagstukken, nieuwe oplossingen en antwoorden. We willen dit, omdat de grote veranderingen die Gouda te wachten staan op het gebied van

woningbouw, bodemdaling, klimaat en energievoorziening vraagstukken zijn die alle bewoners aangaan met maatregelen die zullen ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer. De overheid kan die niet van bovenaf opleggen. Overheid en burgers kunnen alleen in gezamenlijkheid de uitdagingen van de toekomst aan. De ervaringen, inzichten en kennis van inwoners zullen leiden tot betere oplossingen en besluiten en daar gezamenlijk eigenaarschap kan de uitvoering ervan soepeler verlopen. Op deze manier werkt GroenLinks naar een democratischer Gouda:

- De gemeente gaat door met Goudapot en stimuleert mensen om hier gebruik van te maken.
- Een kwart van de Goudapot is gereserveerd voor initiatieven voor en door jongeren.
- Er komt een G1000: een burgerberaad voor de grote vraagstukken van de stad. 1000 inwoners worden hiervoor uitgenodigd die via loting worden geselecteerd. Zodat mensen met allerlei achtergronden uit alle wijken van Gouda mee kunnen doen.
- Naast het burgerberaad op gemeenteniveau komen er ook een burgerberaden op wijkniveau.
- Er komt een proef met een preferendum, waarbij een groep burgers zelf de vragen opstelt en waarbij er meerdere antwoorden mogelijk zijn, dus niet alleen maar ja of nee, zoals bij een referendum.
- Bij initiatieven die een grote weerslag hebben op de openbare ruimte gaat de gemeente zo snel mogelijk in gesprek met de omwonenden, om te bepalen wie welke rol krijgt en welke verwachtingen er zijn en om afspraken te maken over de samenwerking.
- De gemeente stelt structureel middelen beschikbaar voor een jongerenpanel dat de gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert.
- Belangengroepen van inwoners die een minderheid vormen (denk aan bijvoorbeeld LHBTQIA+-belangengroepen, vertegenwoordigers van kerkgenootschappen en moskeeën) krijgen een vaste contactpersoon bij de gemeente, zodat het stadsbestuur continu op de hoogte is van actuele kwesties en daar adequaat op kan handelen.
- Wij willen graag dat de opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen minimaal 65% is. Daartoe voeren de gemeente, en alle politieke partijen gezamenlijk, actief campagne. Op verkiezingsdagen besteden alle scholen aandacht aan de verkiezingen en trakteert de gemeente Goudse scholieren op taart.
- In de evaluatie van de uitvoering van beleid komt meer ruimte voor de ervaringsdeskundigen die dit beleid het beste kennen: Gouvenaars die als burger te maken hebben met bijvoorbeeld de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of de Jeugdwet. Hun stem zal sterker klinken door de hervorming van bestaande adviesraden tot een Participatieraad Sociaal Domein en een nieuw onderzoeksbureau voor én door cliënten, Meetellen in Gouda.

3.4 Cultuur

We kiezen in onze stad voor cultuur. Het maakt de stad leefbaar, geeft Gouda een ziel, verbindt met

het verleden en is zuurstof voor de geest. Cultuur zorgt voor verbinding tussen de wijken en buurten en tussen de inwoners van onze stad, waarbij we samen kunnen lachen en huilen, emoties delen. Cultuur is heel breed, het is entertainment, het zijn feesten, maar ook educatie en besef van het verleden. De beloning voor kunstenaars en cultuurmakers staat vaak niet in verhouding tot het werk dat zij verrichten en de waarde die zij hebben voor de samenleving. GroenLinks wil dat de gemeente alleen nog investeert in organisaties die zich aan de Fair Practice Code houden.

- We blijven met zo'n 6 miljoen euro per jaar de 4 grote instellingen ondersteunen. We vragen daarvoor wel de verbinding te blijven maken met de wijken en inwoners van de stad.
- We stellen een fonds in dat 1 miljoen euro extra per jaar aan overige initiatieven in Gouda kan investeren, waarbij met name groepen die nu ondervertegenwoordigd zijn een beroep kunnen doen op dit fonds.
- Bij lokale kunst- en cultuuroopdrachten geeft de gemeente het goede voorbeeld door een eerlijk tarief (Fair Pay principe) te betalen.
- We zorgen voor nieuwe betaalbare broedplaatsen voor kunst.
- We realiseren een nieuw festivalterrein aan de rand van de stad waar in ieder geval jongeren zich thuis voelen.
- Bij GoudApot mogen kunstenaars die iets organiseren zelf ook (loon)kosten in hun aanvraag meenemen volgens het Fair Pay principe.

3.5 Sport

Wij willen dat alle inwoners de mogelijkheid hebben om in beweging te komen en te blijven. De gemeente zorgt dat er meer in de openbare ruimte gesport kan worden en dat sport een onmisbare schakel is in het verbinden van mensen en gezond houden van alle Gouwenaars.

- We stimuleren de samenwerking tussen sportverenigingen onderling en de samenwerking met het onderwijs, de naschoolse opvang, fitnesscentra en zorginstellingen.
- Naast sportverenigingen krijgen ook commerciële sportaanbieders de mogelijkheid om (tegen betaling) gebruik te maken van gemeentelijke accommodaties. Dit zorgt voor effectiever gebruik van de voorzieningen, beter over de dag gespreid. Waar nodig zal het bestemmingsplan hiervoor

worden aangepast.

- Er komen meer sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, iedereen moet kunnen sporten.
- Sportverenigingen die zich extra inzetten voor de maatschappij, bijvoorbeeld door het coachen van jongeren in een kwetsbare positie, of door mensen met een beperking meer te laten sporten, krijgen zo nodig financiële steun.
- In de buitenruimte komen er in iedere buurt speeltoestellen, waar jong en oud gebruik van kunnen maken om te bewegen en te sporten.
- De gemeente onderzoekt mogelijkheden om bestemmingsplannen te verruimen om andere activiteiten te organiseren op de accommodaties van sportverenigingen.
- De Dick van Dijkhal bij het Groenhovenbad is nu nog een tijdelijke hal, dit wordt een permanente sporthal. Er komt, bijvoorbeeld in Westergouwe, nog een permanente sporthal bij, zodat er genoeg sporthallen en sportzalen in Gouda zijn, passend bij de vraag naar sportaccommodaties in de toekomst.
- De gemeente stimuleert urban sports, waarbij er voor sportactiviteiten, spelvormen en andere beweegactiviteiten volop gebruik gemaakt kan worden van de buitenruimte.

3.6 Veiligheid

Zonder duidelijke grenzen is er geen vrijheid mogelijk. GroenLinks wil dat de gemeente inzet op voldoende handhaving, ondermijning tegengaat en criminele netwerken onschadelijk maakt. We willen graag meer handhavers op straat die de oren en ogen zijn van de gemeente, met name voor kleine vergrijpen, zoals geluidsoverlast (ook door motoren), fietsen waar dat niet mag, foutparkeren en afvaldumpingen. Voldoende veiligheid begint niet met handhaving, maar vooral met voldoende preventie, op allerlei manieren.

- We blijven prioriteit geven aan het tegengaan van inbraken.
- De meeste mensen deugen, we blijven stigmatisering tegengaan.
- Er wordt ingezet op preventie, met name door kinderen en jongeren te ontmoedigen het criminele pad op te gaan.
- Er komen voldoende jongerenwerkers in iedere buurt, zodat zij 24 uur per dag inzetbaar zijn.
- We zetten in op schone, veilige en leefbare straten. Er komen meer buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's), zodat ook in de avonden en in het weekend meer capaciteit is om overlast tegen te gaan.
- We stellen drie jeugd-BOA's aan die voorkomen dat jongeren afglijden naar de criminaliteit.
- Gezinnen waar meerdere gezinsleden crimineel gedrag vertonen worden ondersteund bij het doorbreken van de vicieuze cirkel.

3.7 Een betrouwbare en toegankelijke overheid

De relatie tussen overheid en burger staat onder druk. De afgelopen jaren zijn kwetsbare burgers, Gouvenaars ook, door de mangel van een almachtige overheid gehaald. Niemand heeft dit zo bedoeld, maar het is wel gebeurd. Om herhaling te voorkomen moet de overheid, dus ook de lokale overheid kritisch durven zijn en de eigen houding ten opzichte van burgers onder de loep nemen. De macht van de overheid is legitiem en gerechtvaardigd als zij zich betrouwbaar toont: zij vertrouwt haar burgers, stelt zich dienstbaar op en is toegankelijk. Speciale aandacht verdient de voortschrijdende digitalisering van de relatie tussen overheid en burger, omdat die al te vaak is uitgelopen op het versterken van de positie van de overheid en het verzwakken van de positie van de burger. Daarom streeft GroenLinks naar een open, betrouwbare en toegankelijke gemeente Gouda:

- De gemeente Gouda is toegankelijk voor iedereen: Gouvenaars kunnen gemakkelijk terecht bij een fysiek loket, zonder afspraak.
- De gemeente Gouda is begrijpelijk voor iedereen: de communicatie met de Gouvenaar verloopt altijd in begrijpelijke taal.
- De gemeente Gouda vertrouwt de Gouvenaars. Als de gemeente werk maakt van het opsporen en bestrijden van sociale fraude, brengt ze daartoe eerst de omvang van het probleem in kaart. Bij de fraudebestrijding wordt geen gebruik gemaakt van algoritmen en koppeling van digitale gegevensbestanden tot de gemeente een visienota digitalisering heeft opgesteld.
- De gemeente Gouda schrijft een visienota digitalisering. Uitgangspunt van de nota is dat iedere vorm van digitalisering transparant, begrijpelijk en in het belang van de Gouvenaars moet zijn. Zo is bijvoorbeeld voortaan een van de vuistregels voor het gebruik van algoritmes dat die slechts gebruikt mogen worden als de burgemeester het betreffende algoritme aan de gewone Gouvenaar kan uitleggen en geen bezwaar zou maken als het op de mensen in zijn of haar omgeving zou worden toegepast.
- Voor alle digitale diensten blijft of komt er een offline alternatief, voor Gouvenaars die hun contact met de overheid niet digitaal kunnen of willen laten verlopen.
- Een nieuwe Goudse ombudsdienst versterkt de positie van de Gouvenaars als zij in conflict komen met de overheid.

4. Financiën

GroenLinks wil dat Gouda gezond met geld omgaat. We willen investeren in een leefbaar Gouda en daarom blijven we kiezen voor betaalbare woningen, duurzame scholen met een goed leefklimaat, openbaar groen, brede fiets- en wandelstraten en een duurzaam en sociaal Gouda. Maar we willen niet toekomstige generaties opzadelen met extra schulden. Daarom zorgt de gemeente ieder jaar voor een sluitende begroting.

4.1 Ideale begroting

Gouda heeft in de laatste 4 jaar meer dan 40 miljoen euro overgehouden op de begroting (2017-2020). Dit komt voor een deel omdat sommige plannen te ruim waren begroot, maar ook omdat het voor sommige posten onduidelijk was hoeveel het Rijk zou bijdragen en we het daarom niet mogen opnemen in de begroting.

Het oplossen van sommige grote Goudse vraagstukken kan de gemeente niet meer alleen bekostigen. Voorbeelden hiervan zijn de energietransitie, opvang daklozen en de jeugdzorg. De rijksoverheid beseft dit, maar helaas wordt geld vanuit het Rijk vaak pas laat toegekend, waardoor de gemeente de toezegging nog niet in de begroting kan opnemen. Mede hierdoor kan er aan het eind van het jaar een overschot op de begroting ontstaan.

De overschotten op de jaarrekening willen wij de komende jaren gebruiken om de oplossingen te bekostigen die Gouda nodig heeft. Met het geld dat overblijft willen we reserves opbouwen, waardoor we in de toekomst extra programma's kunnen uitvoeren.

GroenLinks wil graag dat we beter gaan inschatten wat we echt kunnen waarmaken. Daardoor kunnen we beter bepalen hoeveel geld overblijft om extra nieuwe plannen uit te voeren. Daarbij houden we rekening met de extra mensen die nodig zijn voor het uitvoeren van een project.

En als laatste willen wij onze methode van afschrijvingen tegen het licht houden. Er zijn gemeenten in onze provincie, zoals Wassenaar en Dordrecht, die dit op een andere, meer realistische manier doen en waardoor de jaarlijkse afschrijvingskosten veel lager zijn. Daardoor is er elk jaar structureel meer geld beschikbaar om te investeren.

Met deze aanpassingen van de financiering kunnen we een gezond financieel beleid voeren en tegelijkertijd de maatregelen uitvoeren die wij in dit programma presenteren.

5. Delen

We kiezen voor een betere toekomst en willen daarvoor de komende 4 jaar 10 miljoen euro per jaar investeren, in totaal 40 miljoen euro.

- 15 miljoen euro aan klimaat, water en groen: we geven subsidie aan de energietransitie, zodat niemand achterblijft.
We stimuleren groene daken, we vergroenen de openbare schoolpleinen, we verhogen de kwaliteit van de parken en zorgen voor meer groen.
- 5 miljoen euro aan ontmoeten: we brengen buurten weer bij elkaar, we zorgen voor plekken waar inwoners elkaar weer kunnen ontmoeten, zowel buiten als binnen. We zorgen voor duurzame evenementen, zoals een vuurwerkvrij oud-en-nieuwfeest voor de hele stad.
- 10 miljoen euro aan wonen: we kiezen voor woningen voor jongeren, alleenstaanden en ouderen.
We zorgen dat kwetsbare groepen een passende woning kunnen vinden in onze stad.
We zorgen dat leegstaande kantoren/winkels/zorggebouwen worden omgevormd naar betaalbare woningen.
- 10 miljoen euro aan zorg voor elkaar: we voeren voor speciale groepen het basisinkomen in. We zorgen dat jongeren aan het werk komen door 500 extra stageplaatsen voor het MBO te realiseren. We zorgen voor extra openbare toiletten in de stad.

6. Contact

GroenLinks is een politieke partij die streeft naar een eerlijke en duurzame samenleving.

In dit programma staan de plannen die GroenLinks heeft voor de gemeente Gouda.

Als je vragen over dit programma hebt, wil meedoen of meedenken dan nodigen we je van harte uit om contact op te nemen met ons:

Website: <https://gouda.groenlinks.nl/>

E-mail: secretaris@groenlinksgouda.nl

Telefoon: **06 20 59 63 14** (telefoonnummer lijsttrekker)

